

Република Србија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ

КОНКУРЕНЦИЈЕ

Број: 4/0-02-83/09-39

Датум: 02.10.2009. године

Београд

На основу члана 8. и 33. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, број 79/05) и члана 192. Закона о општем управном поступку, Савет Комисије за заштиту конкуренције на 135. седници одржаној 02.10.2009. године, у поступку утврђивања постојања забрањеног споразума покренутом по службеној дужности против: Друштва са ограниченом одговорношћу за превоз путника у међународном друмском саобраћају **ПАНОНИЈАБУС**, са регистрованим седиштем на адреси Пут новосадског партизанског одреда бр. 1А, Нови Сад, које заступа директор, Милорад Протић; Саобраћајног предузећа **ЛАСТА АД**, са регистрованим седиштем на адреси Аутопут Београд – Ниш бр. 4, Београд, које заступа генерални директор, Велибор Совровић; Аутотранспортног предузећа **ВОЈВОДИНА АД** – у стечају, са регистрованим седиштем на адреси Пут новосадског партизанског одреда бр. 1А, Нови Сад, које заступа стечајни управник, Никола Павловић; **СЕВЕРТРАНС Сомбор АД** за превоз путника, са регистрованим седиштем на адреси Филипа Кљајића бб, Сомбор, које заступа в.д. генералног директора, Горан Лакетић и АД за саобраћајну делатност **НИШ-ЕКСПРЕС**, са регистрованим седиштем на адреси Благоја Паровића бр. 1, Ниш, које заступа директор, Зоран Јовановић, доноси

РЕШЕЊЕ

I УТВРЂУЈЕ СЕ да су уговори о заједничком раду на линијама Србија - Немачка од 30.11.2006. године и од 09.10.2008. године, закључени између Друштва са ограниченом одговорношћу за превоз путника у међународном друмском саобраћају **ПАНОНИЈАБУС**, са регистрованим седиштем на адреси Пут новосадског партизанског одреда бр. 1А, Нови Сад, као уговорне стране у име чланица: Саобраћајног предузећа **ЛАСТА АД**, са регистрованим седиштем на адреси Аутопут Београд – Ниш бр. 4, Београд, Аутотранспортног предузећа **ВОЈВОДИНА АД**, са регистрованим седиштем на адреси Пут новосадског партизанског одреда бр. 1А, Нови Сад, **СЕВЕРТРАНС Сомбор АД** за превоз путника, са регистрованим седиштем на адреси Филипа Кљајића бб, Сомбор, и АД за саобраћајну делатност **НИШ-ЕКСПРЕС**, са регистрованим седиштем на адреси Благоја Паровића бр. 1, Ниш, као друге уговорне стране, акти који за циљ могу имати битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције.

II НИШТАВИ СУ и забрањени уговори из става I диспозитива овог решења.

III Ово решење се објављује у „Службеном гласнику РС”.

Образложење

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), на основу анонимно достављене документације, дошла је до сазнања да су странке у поступку постигле споразум о оснивању Мегапула са заједничким немачким партнером DTG-ом, односно да су:

- АД за саобраћајну делатност **НИШ-ЕКСПРЕС**, са регистрованим седиштем на адреси Благоја Паровића бр. 1, Ниш (у даљем тексту: Ниш-експрес) и
- Друштво са ограниченом одговорношћу за превоз путника у међународном друмском саобраћају **ПАНОНИЈАБУС**, са регистрованим седиштем на адреси Пут новосадског партизанског одреда бр. 1А, Нови Сад (у даљем тексту: Панонијабус) у име својих чланица: Саобраћајног предузећа **ЛАСТА** АД, са регистрованим седиштем на адреси Аутопут Београд – Ниш бр. 4, Београд; Аутотранспортног предузећа **ВОЈВОДИНА** АД, са регистрованим седиштем на адреси Пут новосадског партизанског одреда бр. 1А, Нови Сад, над којим је у току поступка пред Комисијом отворен стечајни поступак, па је уместо Илије Девића, који је био законски заступник странке у моменту покретња поступка пред Комисијом, за стечајног управника одређен Никола Павловић (у даљем тексту: Војводина); **СЕВЕРТРАНС** Сомбор АД за превоз путника, са регистрованим седиштем на адреси Филипа Кљајића бб, Сомбор, код кога је уместо Мирка Зинаића, који је био законски заступник странке у моменту покретња поступка пред Комисијом, за законског заступника именован Горан Лакетић (у даљем тексту: Севертранс),

закључили уговоре који могу имати за циљ битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на тржишту међународног јавног линијског превоза путника аутобусима на релацији Србија – Немачка – Србија.

Овај Мегапул је добио назив „Pool T-488“. Према информацијама којима је Комисија располагала, у оквиру Мегапула постигнут је договор о пружању услуге друмског превоза на начин којим се битно спречава, ограничава и нарушава конкуренција на тржишту међународног јавног линијског превоза путника аутобусима на релацији Србија – Немачка – Србија.

На основу наведеног, а у складу са чланом 56. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 79/05) (у даљем тексту: Закон), председница Савета Комисије дана 23.10.2008. године донела је Закључак о покретању поступка по службеној дужности бр. 4/0-02-402/08-1 (у даљем тексту: Закључак) против Панонијабуса, Ласте, Војводине, Севертранса и Ниш-експреса, ради утврђивања постојања забрањеног споразума у смислу члана 7. Закона, односно ради утврђивања постојања акта који за циљ или последицу има или може имати битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на релевантном тржишту међународног јавног линијског превоза путника аутобусима на релацији Србија – Немачка – Србија.

На закључак о покретању поступка жалбу су изјавили Панонијабус, Ласта, Војводина и Ниш-експрес. Оцењујући наводе у изјављеним жалбама, Савет Комисије је утврдио да су неосновани и донео је решења о одбијању жалби као неоснованих. Севертранс није уложио жалбу на исти закључак.

Странке у поступку:

Панонијабус је друштво које је основано 1991. године од стране Војводине, Ласте и Севертранса, и специјализовано је за линијски превоз путника на релацији Србија - Немачка. Панонијабус подноси захтев за издавање дозвола за своје осниваче, а дозволе које Министарство издаје гласе на појединачне превознике. Панонијабус превоз организује у кооперацији са партнером из Немачке – Deutsche Touring GmbH из Немачке, са седиштем централе на адреси Frankfurt/M, Am Römerhof 17 (у даљем тексту: DTG).

Превозници у оквиру Панонијабуса (АП Војводина, Ласта и Севертранс) имају 8 билатералних дозвола за међународни јавни линијски превоз путника и то за одржавање следећих линија: Београд – Дортмунд, Кладово – Берлин; Кладово – Франкфурт/М; Неготин – Schwabich Gmund; Ниш – Минхен; Петровац – Франкфурт/М; Крушевац – Хамбург и Куршумлија – Берлин.

Ниш – експрес АД је друштво које обавља међународни јавни линијски превоз путника између Србије и Немачке са партнером DTG од 1986. године. Поседује три билатералне дозволе за међународни јавни линијски превоз путника и то за одржавање следећих линија: Ниш – Берлин; Ниш – Дортмунд и Ниш – Хамбург. Ниш-експрес самостално подноси захтев за добијање дозволе.

Наведене странке у поступку су конкуренти на аутобуским линијама из Србије за Берлин, Дортмунд и Хамбург.

Утврђивање постојања забрањеног споразума:

У циљу утврђивања постојања забрањеног споразума Комисија је дописима од 10.02.2009. године, између осталог, наложила Панонијабусу и Ниш-експресу да доставе:

- акт на основу кога је формиран „Pool T-488“;
- дозволе за билатерални аутобуски линијски превоз путника између Србије и Немачке;
- копије скица итинерера, одобрених редова возњи и ценовника за наведене превознике, као и елаборате о економској оправданости успостављања линије у међународном јавном превозу путника поднетих уз захтев за успостављање линија на релацији Србија - Немачка;
- акт на основу кога АД Ниш-експрес обавља превоз у оквиру Панонијабуса.

На основу достављене документације заведене у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-3 од 19.02.2009. године и 4/0-02-83/09-4 од 20.02.2009. године, утврђено је да су Панонијабус, у име чланица, и Ниш – Експрес, 30.11.2006. године потписали Уговор о заједничком раду на линијама Србија – Немачка. Наведени Уговор закључен је са важењем до 31.12.2007. године, а исте уговорне стране су дана 9.10.2008. године, закључиле нови, у свим одредбама идентичан, уговор са важношћу до 31.10.2009. године. Предметни уговори се односе на заједничко обављање линијског саобраћаја на следећим линијама:

1. Београд – Дортмунд;
2. Кладово – Београд - Берлин;
3. Крушевац – Београд - Хамбург;
4. Ниш – Минхен;
5. Ниш – Берлин;
6. Ниш – Дортмунд и
7. Ниш – Хамбург.

Уговорима је одређено да наведене линије добију ознаку „Pool T-488“. Панонијабус је у допису заведеном у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-4 од 20.02.2009. године навела да на основу уговора Ниш-експрес обавља превоз у оквиру Панонијабуса.

Наведеним уговорима између осталог дефинисано је:

- члан 2.: „Уговорне стране су сагласне да за време важења уговора раде под називом „Панонијабус“, са четири потпуно равноправна правна субјекта и са јединственом картом за превоз.“

- члан 3.: „Партнери су се договорили да аутобуске станице које је до сада корисито Ниш-експрес АД на линијама за Немачку (Параћин, Ћуприја, Јагодина, Суботица) перонизацију и даље фактуришу Ниш-експресу, а Ниш-експрес ће префактурисати Панонијабусу, чији је то трошак“ и „ Ниш-експрес ће возила друге уговорне стране третирати као своја на својим аутобуским станицама.“
- члан 4. став 3.: „Право на пређене километре уговарача (DTG 54) у Pool-у је ■% од обима превоза, а свака од четири чланице има право на четвртину расположивих километара, тј. ■%.“
- члан 4. став 6.: „ Стручне службе „Панонијабуса“ су дужне да у договору са партнерима који возе на линијама обезбеде приближно ■% сваком превознику по пређеним километрима.“
- члан 4. став 7.: „Приход од наплате пртљага ће задржавати превозник који га је остварио и није предмет обрачуна, с тим што се уговарачи обавезују да имају јединствену цену пртљага.“
- члан 8.: „Уговорне стране су сагласне да без сагласности и одобрења уговорне стране неће обављати линијски превоз између Р Србије и СР Немачке ван Pool-а Т-488, нити смеју потписати уговоре о обављању линијског превоза између Р Србије и СР Немачке са другим партнерима.“

Странке у поступку су, дописима заведеним у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-3 од 19.02.2009. године и 4/0-02-83/09-4 од 20.02.2009. године, Комисији доставиле и тражене ценовнике за међународне аутобуске линије за Немачку који су саставни део билатералних дозвола за међународни јавни линијски превоз путника, односно ценовнике на које су превозници добили одобрење ресорног министарства.

Такође, Комисија је располагала и заједничким ценовником, који је јавно доступан, односно објављен на сајту Панонијабуса, а на основу кога су превозници у оквиру Pool Т-488 вршили превоз путника по јединственим ценама. На захтев Комисије Панонијабус је у допису који је заведен у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-36 од 01.09.2009. године, доставила и копије ценовника који су били у примени од децембра 2006. године до почетка примене тренутно важећег ценовника, тј. копије ценовника по којима су се наплаћивале аутобуске карте за превоз пуника на линијама за Немачку, са навођењем датума ступања на снагу истих.

Анализом ценовника странака у поступку који су саставни део билатералних дозвола за међународни јавни линијски превоз путника и ценовника који су у примени и који су оглашавани на сајту Панонијабуса, утврђено је да су цене за превоз путника по ценовнику који је у примени на следећим линијама из Pool Т-488 исте или веће од цена из одобрених ценовника који су саставни део дозвола:

ЦЕНЕ ЗА ЈЕДАН ПРАВАЦ У ЕВРИМА	по ценовницима који су саставни део билатералних дозвола странака у поступку		по заједничком ценовнику у примени од 10.01.2009. године	
	са почетне станице из дозволе	од Београда	са почетне станице из дозволе	од Београда
Крушевац – Хамбург	115 €	107 €	115 €	107 €
Ниш – Минхен	63 €	58 €	75 €	67 €
Ниш – Дортмунд	115 €	-	115 €	107 €
Ниш – Хамбург	115 €	-	115 €	107 €

За следеће линије из Pool T-488 утврђено је да су цене за превоз путника по ценовнику који је у примени ниже од цена из одобрених ценовника који су саставни део дозвола:

ЦЕНЕ ЗА ЈЕДАН ПРАВАЦ У ЕВРИМА	по ценовницима који су саставни део билатералних дозвола странака у поступку		по заједничком ценовнику у примени од 10.01.2009. године	
	са почетне станице из дозволе	од Београда	са почетне станице из дозволе	од Београда
Кладово – Берлин	102 €	97 €	77 €	77 €
Београд – Дортмунд	112 €	112 €	107 €	107 €
Ниш – Берлин	105 €	97 €	77 €	77 €

Поређење цена из ценовника који су саставни део важећих дозвола вршено је у односу на ценовник који се тренутно примењује, а који је ступио на снагу 10.01.2009. године.

Анализом претходних ценовника које су примењивале све чланице Pool T-488, утврђено је следеће:

- по ценовнику са применом од 01.12.2006. године цена карте у једном правцу за Берлин из Београда износила је 97€, а из Ниша 105€. Цена повратне карте за Берлин из Београда износила је 159€, док је цена повратне карте за Берлин из Ниша износила 175€;
- дописом бр. 9. од 15.01.2007. године Панонијабус је обавестила сва своја продајна места да ће се од 17.01.2007. године вршити промотивна продаја аутобуских карата из Србије за Лајпциг и Берлин, тако да ће цена карте бити иста за путнике из Ниша, Алексинца, Ћуприје, Ражња, Параћина, Јагодине, Кладова, Неготина, Зајечара, Београда, Новог Сада, Сомбора и Суботице;
- цена карте за Берлин у једном правцу у износу од 70€, а повратна у износу 100€ за све полазне станице на територији Републике Србије важила је од 17.01.2007. до 22.04.2008. године;
- 18.04.2008. године директор Панонијабуса, а у договору са DTG-ом, донео је Одлуку о корекцији цена за Берлин. Примена измењених цена ступила је на снагу 22.04.2008. године;
- цена карте за Берлин у једном правцу у износу од 77€, а повратна у износу 110€ за све полазне станице на територији Републике Србије важила је од 22.04.2008. године. Наведени износи карата примењују се и по тренутно важећем ценовнику који је ступио на снагу 10.01.2009. године;

На основу изнетог Комисија је утврдила да је цена за превоз путника на линијама из Србије за Берлин од 17.01.2007. године била утврђена у истим износима, без обзира који је град у Србији био полазна станица (нпр. цена карте за релацију Ниш-Берлин једнака је цени карте за релацију Београд-Берлин), док је на другим линијама, као и у ценовницима који су саставни део билатералних дозвола за међународни јавни линијски превоз путника за Берлин, удаљеност полазних станица имала утицаја на цену (нпр. цена карте за релацију Ниш-Минхен већа је од цене карте за релацију Београд-Минхен, односно на свим линијама за Немачку цене карте за превоз путника од Ниша више су за 8 евра у односу на цену карте од Београда).

Након извршене анализе наведених ценовника, Комисија је од странака у поступку, између осталог, затражила и да:

- наведу разлоге који су довели до закључења Уговора о заједничком раду на линијама Србија – Немачка;
- детаљно објасне зашто су на одређеним линијама за Немачку, које су обухваћене спорним уговорима, цене превоза остале непромењене у односу на ценовник који је саставни део билатералне дозволе за међународни јавни линијски превоз путника;
- детаљно објасне повећање/смањење цене превоза на одређеним линијама за Немачку, које су обухваћене спорним уговорима, у односу на ценовник који је саставни део билатералне дозволе за међународни јавни линијски превоз путника;
- изјасне се да ли је обезбеђена претходна сагласност и одобрење у смислу одредбе члана 8. уговора са другом уговорном страном ради закључивања уговора са још неким превозницима о заједничком раду на линијама Србија – Немачка.

На захтев Комисије за детаљним објашњењем разлога који су довели до закључења Уговора о заједничком раду на линијама Србија – Немачка између Панонијабуса и Ниш-експреса, Панонијабус је у допису који је заведен у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-28 од 16.07.2009. године, навела да је претходних година евидентиран пад броја путника и прихода, а „квалитет километра“ уз смањење укупно пређене километраже је био исти или лошији. Стога, како би линије за Немачку и даље остале рентабилне, Панонијабус је донела одлуку о сарадњи са Ниш-експресом, чији је „квалитет километра“, број путника и приход такође био у опадању. Према наводима Панонијабуса, стварањем Pool T-488 аутобуси се краће задржавају у Немачкој, чиме је смањен трошак дневница возача и преноћишта. Према њеним наводима уштеда у пређеној километражи у првој години рада је била око ████%, а око ████% је била боља попуњеност аутобуса. Као погодности за крајње кориснике услуга Панонијабус истиче да је стартовање Pool T-488 пружена могућност свакодневног повезивања градова Ниш, Алексинац, Ражањ, Параћин, Ћуприја и Јагодина, са одређеним градовима у Немачкој, што пре није био случај. Такође наводи да је путовање до неких градова у Немачкој скраћено увођењем директних полазака.

Поводом наведеног захтева Комисије, Ниш-експрес је у допису који је заведен у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-30 од 20.07.2009. године, изнео да је дошло до драстичног смањења броја путника на линијама за Немачку, превоз је постао нерентабилан и нерационалан, јер су трошкови превазилазили остварен приход. Из тог разлога је ино партнер DTG захтевао од својих партнера у Србији да изнађу начин за смањење трошкова уз истовремено обезбеђивање вишег нивоа квалитета услуга и обезбеђивање учесталијег превоза. Према наводима Ниш-експреса рентабилнији превоз је омогућио инвестиције у квалитетнија возила (удобност и уградња савремених еуро мотора). Као остварене ефекте оснивања Pool T-488, као и Панонијабус, наводе смањење трошкова преноћишта и дневница возача, смањење времена ангажовања возила на турнусима и боље искоришћење возног парка. Као ефекте значајне за крајње кориснике наводи већу могућност избора полазака, већи број полазака, удобност и квалитет превоза. Без обзира на наведене ефекте, Ниш-експрес истиче да се број путника из године у годину смањује, што је последица, пре свега, опште економске кризе и смањења укупног броја путовања.

У циљу утврђивања постојања забрањеног споразума, Комисија је од директора Панонијабуса, Милорада Протића, као законског заступника странке против које се води поступак, 07.08.2009. године узела изјаву на записник заведен у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-32. С обзиром да све линије за Немачку за које Панонијабус има дозволе нису обухваћене Уговором о заједничком раду на линијама Србија – Немачка, Милорад Протић је том приликом, објашњавајући како су изабране линије Панонијабуса које ће бити обухваћене Уговором, изјавио да се ради о сродним линијама са Ниш експресом. Додао је

да се број путника у последњих осам година, из године у годину смањује, док се трошкови стално повећавају, што је и DTG, као билатерални партнер Панонијабуса и Ниш експреса, уочио, због чега је било неопходно смањити трошкове. Потписивањем уговора о заједничкој сарадњи обезбеђен је опстанак превозника који су чланице Pool-а. Међутим, и поред стварања мегапула, директор Панонијабуса је изјавио да приход опада, али су ипак остварене одређене уштеде (уштеде у пређеним километрима, обртима аутобуса).

На захтев Комисије да Панонијабус и Ниш-експрес детаљно објасне начин формирања цене превоза путника на линијама за Немачку које се заједнички одржавају по уговору, односно да наведу разлоге повећања, смањења или задржавања цена на истом нивоу странке у поступку су у дописима заведеним у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-28 од 16.07.2009. године и 4/0-02-83/09-30 од 20.07.2009. године, истакле да је било неопходно извршити корекцију цена навише због кретања курса евра (промена динарског износа цена) и због константног раста цене горива (промена цене у еврима), као једног од најугицајнијих трошкова. Такође је наведено да је смањење цена карата за превоз путника на правцу за Берлин уследило јер се „појавио превозник Србија Tours International који је значајно смањивао цену превоза како би придобио путнике“. Странке у поступку су навеле да су биле принуђене да спусте цену за превоз путника на правцу за Берлин на ниво цене коју примењује превозник Србија Tours International, како би задржали и повратили путнике. Панонијабус је у свом одговору додала и „да су спустили цене иако су били свесни да са таквом ценом линија ка Берлину неће бити рентабилна“.

У својој изјави датој на записник бр. 4/0-02-83/09-32 од 07.08.2009. године, директор Панонијабуса, Милорад Протић, навео је да на линији за Берлин Панонијабус не остварује профит и да је цена карте на овој линији дефинисана на нивоу цене коју је конкурент на истој линији Србија Tours International примењивао 2006. године. Изјавио је, такође, да је Србија Tours International значајно снизио цене на око 70 евра за карту у једном правцу и 100 за повратну на линији за Берлин. Као разлог због кога је цена карте за Берлин из свих градова из Србије једнака, а за све остале линије се разликује, господин Протић је навео да је то из разлога што је и Србија Tours International примењује исте цене за поласке из Ниша и Београда.

Директор Панонијабуса је објаснио и разлог што је цена за превоз путника на линији за Дортмунд, по ценовнику који је у примени, нижа од цене из одобреног ценовника који је саставни део дозволе (једина линија за коју је поред Берлина цена у примени нижа од цене из дозволе). Навео је да је то због тога што је ценовником уз дозволу био предвиђен пораст цене горива, па је и ценовником предвиђена виша цена карте, али с обзиром да није дошло до пораста цене горива настављено је да се примењује цена из ценовника уз претходно важећу дозволу, која је нижа од цене из ценовника уз тренутно важећу дозволу на линији за Дортмунд.

Анализом прикупљених података Комисија је утврдила да на линијама за Берлин нису узети у обзир наведени трендови цене горива и промене курса евра, те да цена превоза путника на овим линијама не само да није повећана већ је, напротив, смањена. Такође, Панонијабус је навела да са таквом ценом линија ка Берлину неће бити рентабилна.

На основу наведеног Комисија је извела закључак о постојању намере Панонијабуса и Ниш-експреса да непосредно и значајно утичу на услове конкуренције на линијама за Берлин. Претходно произлази и из чињенице да је цена за превоз путника на линијама из Србије за Берлин, по ценовнику који примењују чланице Pool Т-488, иста за све градове на територији Србије, без обзира на почетну станицу, док је истовремено, на свим другим линијама, приликом одређивања цене, узета у обзир и удаљеност почетне станице у односу на крајњу дестинацију.

На захтев Комисије да се странке у поступку изјасне да ли је од оснивања Pool T-488 тражена сагласност и одобрење друге уговорне стране за закључивање уговора о обављању линијског превоза између Р. Србије и СР Немачке са другим партнерима, Ниш-експрес је у допису који је заведен у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-30 од 20.07.2009. године, навео да нема закључене уговоре са другим превозницима. Међутим, Панонијабус је у допису који је заведен у Комисији под бр. 4/0-02-83/09-28 од 16.07.2009. године, навела да су приликом заседања седница скупштине Панонијабуса представници Ниш-експреса, као чланови, упознати са намерама за улазак у кооперацију Панонијабуса са [REDACTED]

[REDACTED] Према наводима из дописа Панонијабуса Ниш-експрес није ставио примедбу за закључење наведених уговора, а за које линије је предат захтев за издавање међународне дозволе ресорном министарству, због чега Панонијабус сматра да је све што је рађено после 01.12.2006. године, рађено јавно и уз одобрење друге уговорне стране.

Комисија је оценила да се чланом 8. Уговора о заједничком раду на линијама Србија – Немачка, омогућава странкама у поступку да врше размену пословних информација и то на седницама скупштине Панонијабуса, којима присуствују све чланице Pool T-488. У складу са истим чланом Уговора, који предвиђа сагласност и одобрење друге уговорне стране за склапање уговора о обављању превоза између Србије и Немачке са другим партнерима, односно партнерима који нису чланице Pool T-488, намере о будућим пословним активностима се јавно износе, те друга страна може да планира сопствене активности на начин да се суздржи од конкурисања другим учесницима Pool T-488 и на линијама које нису у Pool T-488. На тај начин такође се пружа могућност чланицама Pool T-488 да блокирају будуће активности друге стране на линијама које су ван Pool T-488, уколико процене да би се то негативно одразило на њихово пословање.

У току поступка Комисија је прикупљала релевантне податке за утврђивање чињеничног стања и од других саобраћајних предузећа која обављају линијски превоз путника аутобусима на линијама Србија – Немачка, а који као крајње станице имају градове у Немачкој који су као крајње станице наведене и у билатералним међународним дозволама странака у поступку. На захтев Комисије податке су доставила следећа друштва: Веолиа транспорт Литас – Пожаревац, Југопревоз Крушевац, Спорттурист – Нови Пазар; Аутосаобаћај – Крагујевац; Пејић турс – Нови Пазар; Кавим Јединство – Врање; 7. јули – Шабац; Делонтранс – Нови Пазар, Srbija Tours International д.о.о. из Београда и Спорттурист из Новог Пазара.

Комисија је на основу достављених одговора утврдила да је до снижавања цена за превоз за Немачку дошло само на линијама за које су и саме чланице Pool T-488 изјавиле да имају конкуренцију, а то су линије које као крајњу станицу имају Берлин.

Комисија је увидом у ценовнике које је доставило друштво Srbija Tours International дописом заведеним у Комисији под бројем 4/0-02-83/09-37 од 03.09.2009. године, утврдила да по тренутно важећем ценовнику наведеног превозника који се примењује од 22.07.2009. године, цена карте за Берлин из Београда у једном правцу износи 95 евра. Цена карте по наведеном ценовнику за Берлин из Ниша износи 103 евра. Комисија је такође утврдила да је цена карте за Берлин из Београда у једном правцу по ценовнику који се примењивао од 01.12.2006. године износила 80 евра, док је цена карте за Берлин из Ниша у једном правцу по наведеном ценовнику износила 85 евра.

Комисија је оценила да се не може прихватити као разлог за примену ниже цене на линијама за Берлин који су Панонијабус и Ниш-експрес навели да је конкурент на наведеној линији први започео примену цене на овако ниском нивоу. Чињеница да су Панонијабус и Ниш-експрес, као директни конкуренти, на основу Уговора о заједничком

раду на линијама Србија – Немачка примењивали јединствену цену са циљем истискивања са тржишта друштва за које су навели да им је конкурент на наведеној линији, сврстава ове уговоре у забрањене споразуме у смислу члана 7. Закона.

Закључни налаз Комисије

Уговори о заједничком раду на линијама Србија - Немачка од 30.11.2006. године и од 09.10.2008. године представљају хоризонталне споразуме из члана 7. став 3. Закона и то споразуме о комерцијализацији. Споразуми о комерцијализацији обухватају споразуме који се односе на сарадњу између конкурената у продаји, дистрибуцији и промоцији њихових производа или услуга.

У конкретном случају ради се о споразуму о заједничкој продаји, као подврсти споразума о комерцијализацији.

Споразуми о заједничкој продаји нужно воде ка заједничком одређивању свих комерцијалних аспеката везаних за продају производа/услуга, укључујући ту и цену, а самим тим имају ограничавајући ефекат на конкуренцију. На споразуме који за свој циљ или последицу имају ограничење конкуренције кроз договоре о ценама, ограничавање производње – пружања услуга, те поделе тржишта или купаца, морају се применити одредбе члана 7. и 8. Закона о заштити конкуренције.

Природа ових споразума опредељена је факторима као што су: подручје и циљеви сарадње, конкурентски односи између уговорних страна, као и степен до кога уговорне стране усаглашавају своје активности. Анализом ових фактора долази се до закључка о степену вероватноће да ће уговорне стране усагласити своје понашање на тржишту.

Споразуми о заједничкој продаји углавном имају као циљ или последицу усклађеност ценовне политике произвођача – пружалаца услуге који су уједно и конкуренти. У том случају долази до елиминисања ценовне конкуренције између њих, због чега потпадају под одредбе члана 7. Закона.

У поступку је утврђено да је постојала намера уговорних страна, чланица Pool T-488, да непосредно и значајно утичу на услове конкуренције на линијама за Берлин, пре свега, договорним формирањем цена превоза путника на овим линијама, са циљем да се елиминише конкуренција између директних конкурената на тржишту међународног јавног линијског превоза путника аутобусима. Изјаве уговорних страна да је доношење заједничке одлуке о снижавању цена и њиховом утврђивању на истом нивоу, са применом од истог датума, значило пружање услуге под условима који не гарантују рентабилно пословање на конкретним линијама, говоре само у прилог закључку да је уговором омогућено понашање чланица Pool T-488 које се не може економски оправдати.

Предметни уговори, осим што су довели до елиминисања ценовне конкуренције између чланица Pool T-488, омогућили су и константну и потпуну размену важних пословних података, чиме је омогућено елиминисање конкуренције и у другим аспектима.

Питање да ли су се прокламовани циљеви уговора могли постићи и на други, по конкуренцију мање ограничавајући, начин и без закључивања предметних уговора, у овом поступку није разматрано, с обзиром да би то било претходно питање у поступку по захтеву за изузеће споразума од забране, који је у конкретном случају изостао.

Ови уговори, чак и у случају да су били благовремено поднети захтеви за изузеће од забране у смислу члана 15. Закона, не би могли бити изузети. Наиме, у поступку су утврђене чињенице које ове уговоре чине забрањеним и то не само због елиминације

конкуренције између директних конкурената, већ и због намере да се битно утиче на услове конкуренције на тржишту међународног јавног линијског превоза путника аутобусима на линијама које као полазну станицу имају град на територији Републике Србије, а као крајњу станицу имају Берлин. Намера се огледа у изједначавању цена за превоз путника на линијама из Србије за Берлин применом ценовника од 17.01.2007. године којим је цена карте била утврђена у истим износима, без обзира који је град у Србији био полазна станица. Такође, утврђено је да су конкуренти, потписници уговора, дошли у позицију да, као и до сада, и у наредном периоду могу лако координирати своју укупну пословну, а нарочито ценовну, политику, с обзиром да су створени механизми како за редовну и потпуну размену осетљивих пословних информација, тако и за контролу спровођења договорене политике.

Сагласно претходно изнетом, Комисија је закључила да предметни уговори предвиђају договор о ценама и омогућају размену осетљивих пословних информација, те самим тим подлежу примени члана 7. и 8. Закона о заштити конкуренције.

Ценећи и осталу расположиву документацију, наводе и доказе, Савет Комисије је оценио да исти битно не утичу на доношење другачије одлуке у овој управној ствари.

На основу наведеног одлучено је као у диспозитиву.

Поука о правном леку:

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења може се покренути управни спор пред Врховним судом Србије у року од 30 дана од дана пријема решења.

Достављено:

- друштву **Панонијабус**, Бул. Јаше Томића бр. 6, Нови Сад, директор, Милорад Протић;
- друштву **Ласта**, Аутопут Београд – Ниш бр. 4, Београд, директор, Велибор Совровић;
- друштву **Војводина-у стечају**, Пут новосадског партизанског одреда бр. 1А, Нови Сад, стечајни управник, Никола Павловић;
- друштву **Севергранс**, Филипа Кљајића бб, Сомбор, в.д. генералног директора, Горан Лакетић;
- друштву **Ниш-експрес**, Благоја Паровића бр. 1, Ниш, директор, Зоран Јовановић;
- архиви

ПРЕДСЕДНИЦА САВЕТА

Проф. др Дијана Марковић Бајаловић